

технологічний рівень комплексного пошукового апарата електронного каталогу наукової бібліотеки, який поєднує різноманітні лінгвістичні засоби багатоаспектного інтелектуального пошуку.

ШЛЯХИ АКТИВІЗАЦІЇ ВИДАВНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В БІБЛІОТЕКАХ УКРАЇНИ

Горбенко Н.А.

*Державна науково-педагогічна бібліотека України
імені В.О. Сухомлинського (м. Київ)*

Одним зі шляхів подолання перешкод у напрямку активізації видавничої діяльності (ВД) в бібліотеках України є використання інформаційно-комп'ютерних технологій, що дозволяє продукування електронних видань (ЕВ).

Основні організаційно-правові засади ЕВ у нашій державі регламентує Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» [5]. Нормативні підвалини ЕВ закладено в ДСТУ 7157:2010 «Інформація та документація. Видання електронні. Основні види та вихідні відомості» [1]. У ньому ЕВ визначено як «електронний документ, який пройшов редакційно-видавниче опрацювання, має вихідні відомості та призначений для розповсюдження в незмінному вигляді» [1, с. 2].

ЕВ відрізняються від друкованих видань цілою низкою ознак, передусім пов'язаних з використанням комп'ютерної техніки і програмного забезпечення, необхідного для підготовки та читання таких документів [2]. Проте основні елементи традиційних видань входять до складу і структури ЕВ. Це стосується й ідентифікаційних ознак видань, що для друкованих текстових видань представлені ISBN та ISSN. Для ЕВ ідентифікаційні ознаки визначаються Міжнародним стандартним кодом тексту ISTC (International Standard Text Code).

ISTC «забезпечує однозначну ідентифікацію літературних творів (або їхніх частин) в інформаційних системах, дає змогу встановити правовласника та зону легітимної дії авторських прав і на міжнародному рівні спрощує обмін інформацією щодо творів між всіма учасниками книжкового ринку» [3, с. 50]

Однією з новітніх технологій, яка сприяє прискоренню створення ЕВ є технологія OJS (Open Journal System) – електронні відкриті журнальні системи. Вона дозволяє провадити «організацію й управління повним циклом видавничого процесу від завантаження рукопису на сайт, рецензування, літературного редагування до його публікації, збереження, поширення та індексації» [4].

Варто зауважити, що OJS не єдине програмне забезпечення, що дозволяє публікацію електронних наукових журналів. Однак, фахівці рекомендують зазначену систему як «найбільш доцільну», визначаючи низку переваг: вільне програмне забезпечення; мінімальні системні вимоги; спрощений процес установки; управління та налаштування через веб-інтерфейс; детально

розроблена документація окремо для адміністраторів і користувачів; можливість підтримки декількох дискретних журналів за умов однієї інсталяції; відображення всіх етапів видавничого процесу; зручність для користувачів не фахівців у сфері ІКТ [4].

Підсумовуючи зазначене, можна окреслити завдання для розвитку ВД у бібліотеках України:

1. Своєчасний моніторинг законодавчих та нормативних документів у сфері ВД.

2. Формування поліграфічної бази.

3. Поліпшення обізнаності бібліотечних фахівців з сучасними етапами та процесами ВД.

4. Підвищення ІКТ-грамотності кадрового персоналу.

5. Створення електронних видань галузевої тематики.

6. Повніше використання можливостей вільнодоступного програмного забезпечення.

8. Моніторинг вільного програмного контенту для розширення можливостей ВД у бібліотеках України.

Тож, попри труднощі в реалізації ВД у бібліотеках, що виникають на сучасному етапі їхньої діяльності, все ж існують можливості для її поживлення та вдосконалення, більш активної роботи книгозбірень щодо оприлюднення результатів власної науково-інформаційної діяльності і входження у світовий науковий дискурс.

Джерела та література

1. *ДСТУ 7157:2010*. Інформація та документація. Видання електронні. Основні види та відомості : вид. офіц. – [Чинний від 2010–07–01]. – К. : Держспоживстандарт України, 2010. – 14 с. – (Нац. стандарт України).

2. *Дубас Т.* Особливості використання електронних технологій у підготовці наукових бібліотечних видань / Т. Дубас // *Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського : зб. наук. пр. / Нац. акад. наук України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України.* – Київ, 2011. – Вип. 30. – С. 277–287. – Бібліогр. : 15 назв.

3. *Електронні видання – нові підходи, нові вимоги* // *Вісн. Кн. палати.* – 2012. – № 4. – С. 50.

4. *Лупаренко Л. А.* Використання електронних журнальних систем відкритого доступу для випуску науково-освітніх видань: порівняльний аналіз програмного забезпечення [Електронний ресурс] / Л. А. Лупаренко // *Інформаційні технології і засоби навчання : електрон. наук. фах. вид. / Ін-т інформ. технологій і засобів навчання, Ун-т менеджменту освіти.* – Київ, 2011. – № 5. – Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/735/1/573-1768-1-PB.pdf>. (дата звернення 20.08.2016). – Заголовок з екрана.

5. *Про електронні документи та електронний документообіг* [Електронний ресурс] : Закон України № 851-IV, 22 трав. 2003 р. [редакція від 30.09.2015] // Верховна Рада України : офіц. веб-портал. – К., 2015. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/851-15>. (дата звернення 20.08.2016). – Заголовок з екрана.